

Press konferencija nakon sjednice Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira (PIC)

Vrijedi izgovorena riječ.

Visoki predstavnik Valentin Inzko

Dobar dan, dame i gospodo,

Danas je malo duže trajalo. Iskreno govoreći, razlog je jedan paragraf koji se tiče NATO-a i budućnosti BiH u NATO-u. Ruska Federacija nije se mogla složiti sa tim paragrafom. Oni će izdati zasebnu izjavu.

Vidjet ćete iz Komuniquea da je to bila želja Bosne i Hercegovine – bila je to odluka donesena 2009. godine, a pismo je uručeno NATO-u 2010. godine uz suglasnost člana Predsjedništva Radmanovića. Tako da je to bila odluka zasnovana na konsenzusu.

Moj zamjenik i ja ćemo vas detaljnije informirati o pitanjima o kojima se razgovaralo tokom ove sjednice Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira.

Prije svega smo pozdravili podnošenje aplikacije 15. februara. Pojedine članice su izrazile žaljenje što nije postignut značajan napredak nakon 16. februara. Ali to je bio izrazito značajan korak za Bosnu i Hercegovinu zato što je njime BiH odlučila o svom pravcu. Brzina je drugo pitanje, ali je donesena odluka o pravcu. Taj pravac je evropski pravac. Sada više nema povratka. Također, Bosna i Hercegovina je pismom iz 2010. godine odlučila o NATO-ovom Akcionom planu za članstvo, tako da imamo odluku o pravcu.

No, Upravni odbor PIC-a je naglasio značaj koraka koji je napravljen prema EU i pozvao sve lidere u BiH da nastave s potrebnim reformama – socijalno-ekonomskim reformama, reformama u vezi s vladavinom prava, reformama u okviru pravosuđa i javne uprave, koje treba provesti u skladu sa zahtjevima građana i u saradnji s institucijama i predstavnicima civilnog društva.

Kao što sam rekao, moramo vidjeti konkretne rezultate – ne samo programe i procedure, već stvarni napredak – da bi se omogućio daljnji napredak ka EU. Socijalni i ekonomski izazovi s kojima se zemlja suočava mogu se rješavati jedino putem ubrzanih i temeljitih reformi. Brzina je od suštinskog značaja i to su istaknule mnoge članice PIC-a.

Poznato Vam je da postoje različite brojke o tome koliko ljudi je napustilo BiH. Neki govore o 15.000 godišnje. Neki kažu da je 40.000. napustilo BiH prošle godine. Ja sam čuo za brojku od 80.000 u dvije godine. U svakom slučaju, tragedija je i kada jedan građanin napusti zemlju, kamoli hiljade građana. Također postoji i tzv. indeks odljeva mozгова kojim se utvrđuje koliko se mladih ljudi odlučuje za odlazak iz zemlje. Po tom indeksu, među 140 zemalja svijeta, BiH je na 136. mjestu. Stoga možete vidjeti koliko mladih napušta zemlju. To je čak i statistički potvrđeno. Ne moram ni napominjati da su svi ti mladi ljudi uspješni u svijetu. I sami znate za mnoge primjere.

Upravni odbor PIC-a je razmotrio uspješne pregovore između MMF-a i vlasti BiH o dogovoru da se pokrenu reforme s ciljem održavanja fiskalne, ekonomske i finansijske stabilnosti, kao i podsticanja daljnjeg razvoja infrastrukture i otvaranja novih radnih mjesta.

Ovaj program bi također trebao omogućiti implementaciju reformi koje EU smatra da su potrebne da se pomogne BiH na njenom putu ka članstvu u EU i Upravni odbor je pozvao organe BiH da ispune svoje obaveze prema Međunarodnom monetarnom fondu.

S manje pozitivne strane, Upravni odbor PIC-a je također razgovarao o činjenici da je veliki broj rješivih pitanja i dalje neriješen nakon svih ovih godina. To se mora promijeniti. Svi relevantni akteri moraju poduzeti dodatne napore kako bi pronašli rješenja za neriješena pitanja. Ne moram Vam ponavljati ta pitanja. Neka su posve trivijalna i tehnička. Već osam godina nemamo regulatornu agenciju za plin na državnom nivou. Čekamo na provedbu presude u slučaju Sejdić-Finci već šest ili sedam godina. Ukoliko ne budu održani izbori u Mostaru, bit će to 12 godina bez izbora. Također je odaslan poziv da se stvari ubrzaju.

Upravni odbor PIC-a pozvao je nadležne organe da hitno nađu rješenje za financiranje Javnog RTV sistema, koji

osigurava jedinstveni metod za cjelokupnu BiH i cijeli Javni RTV sistem i osigurava financijsku održivost i nezavisnost Javnog RTV sistema. Upravo sam saznao da će BHT prenositi Evropsko prvenstvo, tako da će doći do produženja i neće biti prekida emitiranja. Ali je žalosna činjenica da još uvijek nije pronađen jedinstveni metod prikupljanja takse i financiranja javnog emitiranja. Zna i sami da postoje mnoge metode. Negdje se takse plaćaju uz telefonske račune, negdje uz struju. U Zagrebu penzioneri idu od vrata do vrata. Tamo je stopa prikupljanja vrlo visoka, 85%. Ali, naravno, vlasti moraju hitno donijeti odluku i pronaći najbolje rješenje.

Postoji jedno drugo pitanje, koje će, ako ostane neriješeno, imati dalekosežne posljedice po buduće generacije u ovoj zemlji. Obrazovanje je izuzetno važna oblast u kojoj i dalje vidimo da se previše vremena troši na korištenje školskog sistema kao načina za naglašavanje razlika i isključivanje onih koji su različiti, a premalo napora se ulaže na unapređenje kvaliteta i inkluzivnosti obrazovanja. Neke članice PIC-a su spomenule pozitivan primjer Francuske i Njemačke. Drugi su spomenuli program Erasmus koji spaja mlade ljude u EU. Potrebno je uložiti više napora u oblasti obrazovanja koji također zadire u oblast pomirenja. Ne možete imati dobro obrazovanje ako se ne ulaže dovoljno napora u pomirenje.

Još jedno pitanje tiče se retorike i politika koje šire razdor i podjele. Upravni odbor PIC-a je izrazio žaljenje zbog ovog pitanja, kao i zbog činjenice da se mnogo energije troši na retoriku koja promiče razdor i podjele, te koja odvraća pažnju od hitno potrebnih reformi sa ciljem stvaranja ekonomskih prilika za sve građane. Posebno je neprimjereno da lideri na bilo kojoj strani hvale ili veličaju ratne zločince. Vidjeli smo da postoje ulice u Hercegovini koje su nazvane po ratnim zločincima, i naravno tu je studentski dom na Palama koji nosi ime Radovana Karadžića. Takvo slavljenje i glorificiranje ratnih zločinaca je potpuno neprihvatljivo.

Još jedno pitanje koje je istaknulo nekoliko delegacija je ukorijenjena korupcija u BiH, koja i dalje ozbiljno ometa društveni, ekonomski i politički razvoj BiH. Lideri u BiH i nadležni organi moraju učiniti više kako bi zaštitili i unaprijedili vladavinu prava, te spriječili i borili se protiv korupcije i organiziranog kriminala u BiH.

Pravosudne institucije ove zemlje su prečesto pod političkim utjecajem. Upravni odbor PIC-a ponovo je potvrdio svoju punu podršku razvoju i jačanju nezavisnih, efikasnih, nepristrasnih i profesionalnih pravosudnih, tužilačkih i institucija za provedbu zakona širom BiH.

Institucije moraju učiniti više na istraživanju i procesuiranju korupcije, posebno na visokim nivoima i da implementiraju sudske odluke na svim nivoima, bez daljnjeg odlaganja.

A sada ću dati riječ mom zamjeniku, koji će vas informirati o onom dijelu razgovora koji se tiču drugih važnih pitanja, a najviše lokalnih izbora u oktobru i situacije u Mostaru.

Prvi zamjenik visokog predstavnika, Bruce G. Berton

Hvala, visoki predstavnice,

Kao što svi znate, izbori će se održati u oktobru ove godine. Iz tog razloga Upravni odbor PIC-a danas se sastao sa predstavnicima Centralne izborne komisije BiH i Koalicijom za slobodne i fer izbore Pod lupom, kako bi ih oni izvijestili o pripremama za održavanje i praćenje izbora.

Što se tiče predstojećih izbora, želim iskoristiti ovu priliku da izrazim čvrstu podršku OHR-a i međunarodne zajednice važnom radu civilnog društva, a posebno organizacije Pod lupom i hiljadama njihovih volontera koji prate integritet izbornog procesa i time doprinose demokratiji u ovoj zemlji.

Centralna izborna komisija također ima našu jaku podršku i pozivam političke aktere da je podrže u naporima da osiguraju da se izbori održe u skladu sa međunarodnim standardima.

Budući da se lokalni izbori održavaju za nekoliko mjeseci, građani će još jednom imati priliku da odluče o budućnosti ove zemlje i pozivam ih da iskoriste tu priliku i glasaju drugog oktobra.

Kada govorimo o lokalnim izborima, pitanje Mostara ostaje neriješeno. Upravni odbor PIC-a pozvao je odgovorne političke lidere da postignu dogovor u skladu sa odlukom Ustavnog suda BiH iz 2010. i omoguće biračima u Mostaru da glasaju na lokalnim izborima koji će se u BiH održati 2. oktobra, zajedno sa svim ostalim biračima.

Nije tajna da su dvije stranke sa najvećom odgovornosti da konačno riješe pitanje izbora u Mostaru HDZ BiH i SDA.

Vijeće za provedbu mira je ponovio temeljni princip da Mostar mora ostati jedinstvena, koherentna, multietnička jedinica lokalne samouprave, sa određenim nivoom lokalne vlasti, odnosno uprave, ispod nivoa grada.

Kao što je visoki predstavnik naglasio, jednostavno je neprihvatljivo da stranački lideri smatraju da pitanja, kao što je podjela mjesta u javnim preduzećima, više zavređuju njihovu pažnju nego činjenica da su Mostarci već osam godina lišeni ovog osnovnog ljudskog prava. To ne treba tretirati kao normalnu situaciju.

Također moram da zahvalim Centralnoj izbornoj komisiji što je ostavila mogućnost da se izbori u Mostaru ipak održe ukoliko se na vrijeme nađe rješenje. Ali moram naglasiti da vremena ponestaje. CIK mora imati dovoljno vremena da organizira izbore, a to je oko 90 dana. Ako brojite unazad od 2. oktobra, to znači da je ostalo manje od 30 dana da se ovo pitanje riješi.

Činjenica da je 2016. izborna godina postala je prilično očigledna u javnom prostoru BiH. Umjesto da se ujedine i postignu kompromise i rješenja koji bi zemlju povelj naprijed, politički akteri prečesto odlučuju da koriste agresivnu retoriku, bespotrebno podižući tenzije i produbljujući podjele.

Također, Upravni odbor PIC-a je izrazio zabrinutost zbog prijetnji radikalizmom u BiH. Pozdravljajući napore vlasti BiH na borbi protiv radikalizma te pozitivne inicijative koje je pokrenula Islamska zajednica BiH u tom smislu, Upravni odbor PIC-a apelirao je na relevantne vlasti u BiH na svim nivoima da nastave sa naporima na rješavanju ovih prijetnji kroz poboljšanu saradnju, kako unutar zemlje tako i sa međunarodnom zajednicom.

Visoki predstavnik je spomenuo korupciju. Ona je u BiH i dalje ozbiljan problem koji ometa društveni, ekonomski i politički razvoj. Upravni odbor PIC-a je pozvao lidere u BiH i nadležne organe da udvostruče svoje napore i zaštite i unaprijede vladavinu zakona i da spriječe i bore se protiv korupcije i organiziranog kriminala u BiH. Upravni odbor PIC-a ponovo je potvrdio svoju punu podršku razvoju nezavisnih, efikasnih, nepristrasnih i profesionalnih pravosudnih, tužilačkih i institucija za provedbu zakona širom BiH. Upravni odbor je pozvao ove institucije da istražuju i procesuiraju korupciju, posebno na visokim nivoima i da implementiraju sudske odluke na svim nivoima, bez daljeg odlaganja.

Dopustite da zaključim tako što ću reći da je Upravni odbor PIC-a još jednom potvrdio svoju neupitnu opredijeljenost za teritorijalni integritet i temeljnu strukturu BiH kao jedinstvene, suverene države koja se sastoji od dva entiteta.

Također, Upravni odbor PIC-a je ponovio punu podršku visokom predstavniku za osiguravanje punog poštivanja Općeg okvirnog sporazuma za mir i vršenje mandata iz Aneksa 10. i relevantnih rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a, koji ostaje nepromijenjen.

Sada ćemo rado odgovoriti na vaša pitanja.